

Календарно-тематичне планування з біології. 8 клас (2019/2020 н. р.)

№/п	Дата	Тема	Очікувані результати навчання учня/учениці
ВСТУП (орієнтовно 2 год.)			
1.		<i>Ознайомлення учнів з програмою та підручником з біології для 8 класу. Біосоціальна природа людини. Науки, що вивчають людину.</i>	<i>Оперує термінами:</i> біосоціальна природа людини; <i>називає:</i> – науки, що вивчають людину; <i>пояснює:</i> – місце людини в системі органічного світу; – особливості біологічної природи людини та її соціальної сутності; <i>виявляє ознаки:</i> – біологічної та соціальної сутності людини в людських спільнотах.
2.		<i>Методи дослідження організму людини. Значення знань про людину для збереження її здоров'я.</i>	<i>Характеризує:</i> – методи дослідження організму людини; <i>висловлює ставлення:</i> – щодо значення знань про людину для збереження її здоров'я.
Організм людини як біологічна система (орієнтовно 7 год.)			
3.		Організм людини як біологічна система.	<i>Оперує термінами:</i> – системи; – біологічні системи; – відкриті біологічні системи; <i>висловлює судження:</i> – про організм людини як біологічну систему; <i>обґрунтовує судження:</i> – про організм людини як цілісну та відкриту біологічну систему.
4.		Рівноманітність клітин організму людини. Тканини. <i>Лабораторне дослідження: ознайомлення з препаратами тканин людини.</i>	<i>Оперує термінами:</i> – клітини; – тканини; <i>називає:</i> – тканини; <i>наводить приклади:</i> – різновидів тканин; <i>характеризує:</i> – клітинну будову організму людини; – тканини організму людини; <i>розпізнає:</i> – типи тканин організму людини (на малюнках, фотографіях, мікропрепаратах); <i>установлює взаємозв'язок:</i>

			<ul style="list-style-type: none"> – між будовою тканин і виконуваними функціями; <i>дотримується правил:</i> – роботи з мікроскопом та лабораторним обладнанням.
5.		Органи. Фізіологічні системи.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – орган; – фізіологічна система органів; – функціональна система органів; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи; – фізіологічні системи організму людини; <p><i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органів; – фізіологічних систем організму людини; <p><i>розпізнає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи; – системи органів людини; <p><i>порівнює та зіставляє:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи в організмі людини й інших організмах; – системи органів в організмі людини й інших організмах.
6.		Поняття про механізми регуляції. Нервова регуляція. Нейрон. Рефлекс. Рефлекторна дуга.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – нервова регуляція; – нейрон; – рефлекс; – рефлекторна дуга; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – частини рефлекторної дуги; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – будову нейрона; – шлях нервового імпульсу рефлекторною дугою.
7.		Гуморальна регуляція. Поняття про гормони. Імунна регуляція.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – гуморальна регуляція; – імунна регуляція; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – відмінності між нервовою і гуморальною регуляцією фізіологічних функцій організму; <p><i>робить висновок:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – нервово-гуморальна регуляція – основа цілісності організму.
8.		<p>Узагальнення.</p> <p>Тематична самостійна робота № 1 (30–35 хв.)</p>	
<p>Опора та рух (орієнтовно 6 год.)</p>			
9.		Значення опорно-рухової системи,	<i>Оперує термінами:</i>

		її будова та функції. <i>Лабораторне дослідження мікроскопічної будови кісткової, хрящової та м'язової тканин.</i>	– скелет; – кістка, кісткова тканина; – хрящ, хрящова тканина; <i>називає:</i> – частини опорно-рухової системи; <i>характеризує:</i> – функції опорно-рухової системи; – тканини: кісткову, хрящову, м'язову; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, фотографіях, власному організмі):</i> – частини скелета; <i>дотримується правил:</i> – роботи з мікроскопом та лабораторним обладнанням.
10.		Кістки, хрящі. З'єднання кісток.	<i>Оперує термінами:</i> – кістка, кісткова тканина; – хрящ, хрящова тканина; – з'єднання кісток; <i>називає:</i> – види кісток; – типи з'єднання кісток; <i>характеризує:</i> – ріст кісток; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, фотографіях, власному організмі):</i> – види кісток; – типи з'єднання кісток.
11.		Огляд будови скелета людини.	<i>Називає:</i> – відділи скелета; – особливості скелета людини, зумовлені прямоходінням; <i>порівнює:</i> – скелет людини і ссавців.
12.		Функції та будова скелетних м'язів. Робота м'язів. Втома м'язів. <i>Лабораторне дослідження розвитку втоми за умов статичного й динамічного навантаження.</i> <i>Лабораторне дослідження впливу ритму й навантаження на розвиток втоми.</i>	<i>Оперує термінами:</i> – м'яз; – скелетні м'язи; <i>наводить приклади:</i> – статичної та динамічної роботи; <i>дотримується правил:</i> – роботи з мікроскопом та лабораторним обладнанням; <i>висловлює судження про:</i> – вплив фізичних вправ на розвиток скелетних м'язів.
13.		Основні групи скелетних м'язів. <i>Розвиток опорно-рухової системи людини з віком.</i>	<i>Називає:</i> – основні групи скелетних м'язів; <i>характеризує:</i> – вікові зміни складу кісток; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, фотографіях, власному організмі):</i> – групи скелетних м'язів.
14.		Надання першої допомоги при	<i>Оперує термінами:</i>

		ушкодженнях опорно-рухової системи. Профілактика порушень опорно-рухової системи.	– постава; – гіподинамія; <i>пояснює:</i> – значення фізичних вправ для правильного формування скелету та м'язів; – вплив способу життя на утворення й розвиток скелета; <i>застосовує знання для:</i> – надання першої допомоги при ушкодженнях опорно-рухової системи; – попередження травм і захворювань опорно-рухової системи; <i>висловлює судження про:</i> – роль рухової активності для збереження здоров'я; <i>оцінює:</i> – важливість надання першої допомоги при ушкодженнях опорно-рухової системи.
		Проект «Рухова активність – основа фізичного здоров'я»	
15.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 2 (7) (30–35 хв.)	
Обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини (орієнтовно 3 год.)			
16.		Обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини – основна властивість живого. <i>Дослідницький практикум.</i> <i>Самоспостереження за співвідношенням ваги і зросту тіла.</i>	<i>Оперує термінами:</i> – обмін речовин; <i>характеризує:</i> – обмін речовин та перетворення енергії в організмі людини; <i>оцінює:</i> – значення метаболізму для нормального функціонування організму; <i>робить висновок:</i> – про необхідність дотримання співвідношення ваги і зросту.
17.		Харчування й обмін речовин. Їжа та її компоненти. Склад харчових продуктів. Значення компонентів харчових продуктів.	<i>Оперує термінами:</i> – вітаміни; <i>називає:</i> – компоненти їжі; <i>наводить приклади:</i> – вітамінів (водорозчинних і жиророзчинних); <i>характеризує:</i> – склад харчових продуктів; – їжу як джерело енергії; <i>пояснює:</i> – функціональне значення для організму білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, води та мінеральних солей; <i>застосовує знання для:</i>

			<ul style="list-style-type: none"> – обґрунтування способів збереження вітамінів у продуктах харчування; <i>обґрунтовує судження:</i> – про значення білків, жирів і вуглеводів рослинного і тваринного походження в раціоні підлітка; <i>усвідомлює значення:</i> – внеску вчених у розвиток знань про вітаміни (М. І. Лунін, Х. Ейкман, К. Функ та ін., зокрема українських – О. В. Палладін).
18.		<p>Харчові та енергетичні потреби людини.</p> <p>Проект «Збалансоване харчування».</p>	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – енергетичні потреби; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – харчові й енергетичні потреби людини; <p><i>застосовує знання для:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізу харчового раціону; – складання харчового раціону відповідно до енергетичних витрат організму; <p><i>висловлює судження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – щодо значення збалансованого харчування для нормального розвитку і збереження здоров'я.
19.		<p>Узагальнення.</p> <p>Тематична самостійна робота № 3 (2) (30–35 хв.)</p>	
<p>Травлення (орієнтовно 6 год.)</p>			
20.		<p>Значення травлення. Система органів травлення.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – травлення; – травна система; – травний тракт (канал); – травні залози; – ферменти; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи травної системи; – травні залози; <p><i>розпізнає на малюнках, фотографіях, муляжах):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи травлення.
21.		<p>Травлення в ротовій порожнині. Процес ковтання.</p> <p><i>Лабораторне дослідження зовнішньої будови зубів (за муляжами, моделями).</i></p> <p><i>Дослідницький практикум. Дія ферментів слини на крохмаль.</i></p>	<p><i>Наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ферментів; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – функції ротової порожнини; – будову та функції зубів; – процеси ковтання; – регуляцію травлення в ротовій порожнині; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – роль ферментів слини;

			<ul style="list-style-type: none"> – значення зубів у травленні; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях, муляжах):</i> – елементи зовнішньої будови зубів.
22.		Травлення в шлунку.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – всмоктування; <p><i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ферментів; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – функції шлунку; – регуляцію травлення в шлунку; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – роль ферментів шлункового соку у травленні.
23.		Травлення в кишечнику. Перистальтика всмоктування.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – всмоктування; <p><i>наводить приклади:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ферментів; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – функції кишечника; – процес всмоктування; – регуляцію травлення в кишечнику; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – роль печінки та підшлункової залози у травленні; – значення мікрофлори кишечника.
24.		<i>Регуляція травлення.</i> Харчові розлади та їх запобігання.	<p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – хвороби органів травлення; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – негативний вплив на травлення алкогольних напоїв та тютюнокуріння; – причини виникнення захворювань травної системи; <p><i>застосовує знання для:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – профілактики захворювання зубів; – профілактики захворювань органів травлення, харчових отруєнь; <p><i>висловлює судження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – щодо значення знань про будову та функції травної системи для збереження здоров'я; <p><i>усвідомлює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – значення профілактики захворювань травної системи.
25.		<p>Узагальнення. Тематична самостійна робота № 4 (3) (30–35 хв.)</p>	
<p>Дихання (орієнтовно 4 год.)</p>			
26.		Значення дихання. Система органів дихання.	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – дихання; – повітропровідні шляхи;

			<ul style="list-style-type: none"> – легені; <i>називає:</i> – етапи дихання; – органи дихання; <i>характеризує:</i> – процес утворення голосу та звуків мови; <i>пояснює:</i> – значення дихання; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях, муляжах):</i> – органи дихання; <i>встановлює взаємозв'язок:</i> – будови та функцій органів дихання.
27.		Дихальні рухи. Газообмін у легенях і тканинах.	<ul style="list-style-type: none"> <i>Оперує термінами:</i> – газообмін; – життєва ємність легень; <i>характеризує:</i> – процеси вдиху й видиху; – процеси газообміну в легенях і тканинах; – життєву ємність легень; <i>порівнює:</i> – різницю складу повітря, що вдихається й видихається; – газообмін у легенях і тканинах; <i>встановлює взаємозв'язок:</i> – будови та функцій легень.
28.		<p><i>Нейрогуморальна регуляція дихальних рухів.</i></p> <p>Профілактика захворювань дихальної системи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> <i>Називає:</i> – хвороби органів дихання; <i>характеризує:</i> – нейрогуморальну регуляцію дихальних рухів; <i>пояснює:</i> – вплив навколишнього середовища на дихальну систему; <i>застосовує знання для:</i> – профілактики захворювань органів дихання; <i>висловлює судження:</i> – щодо значення знань про функції та будову дихальної системи для збереження здоров'я; <i>усвідомлює</i> – негативний вплив куріння на органи дихання.
29.		<p>Узагальнення.</p> <p>Тематична самостійна робота № 5 (4) (30–35 хв.)</p>	
<p>Транспорт речовин (орієнтовно 7 год.)</p>			
30.		Внутрішнє середовище організму.	<i>Оперує термінами:</i>

		<p>Поняття про гомеостаз. Кров, її склад та функції. Лімфа. <i>Лабораторна робота. Мікроскопічна будова крові людини.</i></p>	<p>– внутрішнє середовище організму (кров, лімфа, тканинна рідина); – еритроцити; – лейкоцити; – тромбоцити; <i>називає:</i> – склад внутрішнього середовища; – склад і функції крові, лімфи; <i>характеризує:</i> – плазму крові; <i>пояснює:</i> – взаємозв'язок будови та функцій еритроцитів, лейкоцитів і тромбоцитів; – значення лімфи, тканинної рідини; – роль внутрішнього середовища в життєдіяльності організму людини; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях):</i> – клітини крові; <i>спостерігає та описує:</i> – мікроскопічну будову крові людини; <i>дотримується правил:</i> – роботи з мікроскопом та лабораторним обладнанням; – виконання малюнків біологічних об'єктів; <i>висловлює судження:</i> – про значення сталості внутрішнього середовища організму людини (гомеостаз); <i>усвідомлює значення:</i> – внеску вчених у розвиток знань про внутрішнє середовище організму та кровоносну систему (У. Гарвей, Е. Дженнер, П. Ерліх, К. Ландштейнер, Л. Пастер та ін., зокрема українських — І. І. Мечников, М. М. Амосов).</p>
31.		<p>Зсідання крові. Групи крові та переливання крові.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – зсідання крові; – групи крові; <i>характеризує:</i> – зсідання крові як захисну реакцію організму; – групи крові системи АВО, резус-фактор;</p>
32.		<p>Імунна система організму. Специфічний і неспецифічний імунітет. Імунізація. Алергія. СНІД.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – імунітет; <i>називає:</i> – види імунітету; – органи, що беруть участь у</p>

			<p>забезпеченні імунітету; <i>характеризує:</i> – імунні реакції організму; <i>порівнює:</i> – вроджений (неспецифічний) і набутий (специфічний) імунітет; <i>висловлює судження:</i> – про важливість імунізації населення; <i>оцінює:</i> – епідеміологічний стан захворювання на СНІД в Україні.</p>
33.		<p>Система кровообігу. Серце: будова та функції. Робота серця. <i>Лабораторне дослідження:</i> вимірювання частоти серцевих скорочень. <i>Дослідницький практикум.</i> Самоспостереження за частотою серцевих скорочень упродовж доби, тижня.</p>	<p><i>Характеризує:</i> – особливості будови та властивості серцевого м'яза; – будову та роботу серця; – серцевий цикл; – автоматію роботи серця; <i>пояснює:</i> – взаємозв'язок будови та функцій серця; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях):</i> – органи кровообігу; – елементи будови серця.</p>
34.		<p>Будова та функції кровоносних судин. Рух крові. Кровотечі. Лімфообіг.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – артеріальний тиск; <i>називає:</i> – кровоносні судини; <i>характеризує:</i> – будову кровоносних судин; – велике й мале кола кровообігу; – рух крові по судинах; – артеріальний тиск крові; – лімфообіг; <i>пояснює:</i> – взаємозв'язок будови та функцій кровоносних судин; – правила надання першої допомоги при кровотечах; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях, муляжах).</i> <i>порівнює:</i> – артерії, вени і капіляри; <i>розрізняє:</i> – види кровотеч; <i>уміє:</i> – вимірювати пульс; <i>застосовує знання:</i> – для надання першої допомоги при кровотечах.</p>
35.		<p>Серцево-судинні хвороби та їхня профілактика.</p>	<p><i>Називає:</i> – чинники, що впливають на роботу серцево-судинної системи; <i>пояснює:</i></p>

			<p><i>застосовує знання для:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – профілактики серцево-судинних хвороб; <p><i>висловлює судження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – щодо значення знань про функції та будову кровоносної системи для збереження здоров'я.
36.		<p>Узагальнення. Тематична самостійна робота № 6 (5) (30–35 хв.)</p>	
<p>Виділення. Терморегуляція (орієнтовно 4 год.)</p>			
37.		<p>Виділення – важливий етап обміну речовин. Будова та функції сечовидільної системи. Захворювання нирок та їхня профілактика.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – виділення; – нирки; – нефрон; – сечоутворення; <p><i>називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи виділення; – органи та функції сечовидільної системи; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – будову та функції нирок; – процес утворення сечі; – регуляцію сечовиділення; – роль нирок у здійсненні водно-сольового обміну; – чинники, що впливають на функції нирок; – негативний вплив алкогольних напоїв на функції нирок; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – біологічне значення виділення продуктів обміну речовин; <p><i>розпізнає (на малюнках, фотографіях, муляжах):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – органи сечовидільної системи; – складові нефрону; <p><i>застосовує знання для:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – профілактики захворювань сечовидільної системи; <p><i>висловлює судження:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – про важливість виведення кінцевих продуктів обміну речовин з організму людини.
38.		<p>Значення і будова шкіри. Терморегуляція.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – шкіра; – терморегуляція; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – роль шкіри у виділенні продуктів життєдіяльності; – роль шкіри в регуляції температури

			тіла; <i>розпізнає (на малюнках, фотографіях, муляжах):</i> – складові шкіри; <i>встановлює взаємозв'язок:</i> – між будовою і функціями шкіри; <i>оцінює:</i> – значення шкіри у пристосуванні організму до умов навколишнього середовища.
39.		Проект «Визначення типу шкіри на різних ділянках обличчя та складання правил догляду за власною шкірою»	
40.		Перша допомога при термічних пошкодженнях шкіри (опіки, обмороження), тепловому та сонячному ударі. Захворювання шкіри та їхня профілактика.	<i>Пояснює:</i> – причини теплового й сонячного удару; <i>застосовує знання для:</i> – профілактики захворювань шкіри; – запобігання теплового й сонячного удару; – надання першої допомоги в разі теплового й сонячного удару; <i>обґрунтовує судження:</i> – про значення дотримання правил догляду за власною шкірою для збереження здоров'я.
41.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 7 (6) (30–35 хв.)	
Зв'язок організму людини із зовнішнім середовищем. Нервова система (орієнтовно 5 год.)			
42.		Будова нервової системи. Центральна й периферична нервова система людини.	<i>Оперує термінами:</i> – нервова система; – центральна нервова система (ЦНС); – периферична нервова система; <i>називає:</i> – компоненти центральної й периферичної нервової системи; <i>висловлює судження:</i> – щодо значення нервової системи для: – забезпечення взаємозв'язку між органами й фізіологічними системами; – узгодження функцій організму зі змінами довкілля; <i>усвідомлює значення:</i> – внеску вчених у розвиток знань про нервову систему (І. П. Павлов, І. М. Сеченов, зокрема українських — В. О. Бец).
43.		Спинний мозок. <i>Лабораторне дослідження.</i>	<i>Називає:</i> – функції спинного мозку;

		<i>Вивчення будови спинного мозку.</i>	<i>характеризує:</i> – будову спинного мозку; – нервову регуляцію рухової активності людини; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, моделях):</i> – елементи будови спинного мозку.
44.		Головний мозок. <i>Лабораторне дослідження.</i> <i>Вивчення будови головного мозку.</i>	<i>Називає:</i> – функції головного мозку та його відділів; <i>характеризує:</i> – будову головного мозку; – роль кори головного мозку в регуляції довільних рухів людини; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, моделях):</i> – відділи головного мозку.
45.		Поняття про соматичну нервову систему. Вегетативна нервова система.	<i>Оперує термінами:</i> – соматична нервова система; – вегетативна (автономна) нервова система; <i>називає:</i> – функції соматичної нервової системи; – функції вегетативної нервової системи (симпатичної та парасимпатичної); <i>характеризує:</i> – роль вегетативної нервової системи в роботі внутрішніх органів людини.
46.		Профілактика захворювань нервової системи.	<i>Називає:</i> – чинники, які порушують роботу нервової системи; <i>наводить приклади:</i> – захворювань нервової системи; <i>застосовує знання для:</i> – профілактики нервових захворювань; – дотримання режиму праці й відпочинку.
47.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 8 (30–35 хв.)	
Зв'язок організму людини із зовнішнім середовищем. Сенсорні системи (орієнтовно 7 год.)			
48.		Загальна характеристика сенсорних систем, їхня будова.	<i>Оперує термінами:</i> – сенсорні системи; – органи чуття; – рецептори; <i>називає:</i> – основні сенсорні системи; – складові частини аналізатора; <i>оцінює:</i> – значення сенсорних систем для

			забезпечення процесів життєдіяльності організму та зв'язку організму із зовнішнім середовищем.
49–50.		Зорова сенсорна система. Око. Гігієна зору. <i>Лабораторні дослідження:</i> <i>визначення акомодатії ока;</i> <i>виявлення сліпої плями на сітківці ока.</i>	<i>Характеризує:</i> – особливості будови та функції зорової сенсорної системи; <i>пояснює:</i> – процеси сприйняття світла, кольору, простору; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, моделях):</i> – елементи будови ока; <i>встановлює взаємозв'язок:</i> – між будовою й функціями ока; <i>спостерігає:</i> – акомодатію ока; – сліпу пляму на сітківці; <i>застосовує знання для:</i> – дотримання правил профілактики порушення зору та попередження захворювань органів зору.
51.		Слухова сенсорна система. Вухо. Гігієна слуху. <i>Лабораторне дослідження:</i> <i>вимірювання порога слухової чутливості.</i>	<i>Характеризує:</i> – особливості будови та функції слухової сенсорної системи; <i>пояснює:</i> – процеси сприйняття звуку; <i>розпізнає (на малюнках, муляжах, моделях):</i> – елементи будови вуха; <i>встановлює взаємозв'язок:</i> – між будовою й функціями вуха; <i>спостерігає:</i> – зміни слухової чутливості; <i>застосовує знання для:</i> – дотримання правил профілактики порушення слуху та попередження захворювань органів слуху.
52.		Сенсорні системи смаку й нюху.	<i>Характеризує:</i> – сенсорні системи смаку й нюху; <i>пояснює:</i> – процеси сприйняття смаку, запаху.
53.		Сенсорні системи рівноваги, руху, дотику, температури, болю. <i>Дослідницький практикум.</i> <i>Дослідження температурної адаптації рецепторів шкіри.</i>	<i>Характеризує:</i> – сенсорні системи рівноваги, руху, дотику, температури, болю; <i>пояснює:</i> – процеси сприйняття рівноваги тіла; <i>спостерігає:</i> – температурну адаптацію рецепторів шкіри.
54.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 9 (30–35 хв.)	

Вища нервова діяльність (орієнтовно 7 год.)			
55.		<p>Поняття про вищу нервову діяльність (ВНД) і її основні типи. <i>Дослідницький практикум.</i> <i>Визначення типу вищої нервової діяльності та властивостей темпераменту.</i></p>	<p><i>Називає:</i> – <i>нервові процеси (збудження, гальмування);</i> – <i>показники нервових процесів (сила, рухливість, урівноваженість);</i> <i>характеризує:</i> – <i>особливості вищої нервової діяльності людини;</i> <i>розрізняє:</i> – <i>типи вищої нервової діяльності та властивості темпераменту;</i> <i>усвідомлює значення:</i> – <i>внеску вчених у розвиток знань про вищу нервову діяльність (І. П. Павлов, І. М. Сеченов, О. О. Ухтомський та ін.).</i></p>
56– 57.		<p>Умовні та безумовні рефлекси. Інстинкти. <i>Лабораторне дослідження.</i> <i>Визначення реакції зіниць на світло.</i></p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – <i>безумовний рефлекс;</i> – <i>умовний рефлекс;</i> <i>наводить приклади:</i> – <i>умовних та безумовних рефлексів;</i> <i>характеризує:</i> – <i>інстинктивну та набуту поведінку людини;</i> <i>пояснює:</i> – <i>значення другої сигнальної системи;</i> <i>порівнює:</i> – <i>умовні й безумовні рефлекси;</i> – <i>першу і другу сигнальні системи.</i></p>
58.		<p>Мова. Навчання та пам'ять. <i>Лабораторне дослідження різних видів пам'яті.</i></p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – <i>мова;</i> – <i>пам'ять;</i> <i>характеризує:</i> – <i>види навчання, види пам'яті;</i> <i>висловлює судження:</i> – <i>про значення пам'яті для інтелектуального розвитку людини.</i></p>
59.		<p>Мислення та свідомість.</p>	<p><i>Оперує термінами:</i> – <i>мислення;</i> <i>пояснює:</i> – <i>роль кори головного мозку в мисленні;</i> – <i>причини індивідуальних особливостей поведінки людини;</i> <i>застосовує знання для:</i> – <i>дотримання правил розумової діяльності;</i> <i>висловлює судження:</i> – <i>щодо ролі самовиховання у формуванні особистості;</i> – <i>щодо впливу соціальних чинників на</i></p>

			формування особистості.
60.		Сон. Біоритми.	<i>Називає:</i> – види сну; – причини біоритмів; <i>наводить приклади:</i> – біоритмів людини; <i>висловлює судження:</i> – про значення біоритмів і сну для повноцінного функціонування організму.
61.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 10 (30–35 хв.)	
Ендокринна система (орієнтовно 3 год.)			
62– 63.		Ендокринна система. Залози внутрішньої і змішаної секреції.	<i>Оперує термінами:</i> – ендокринна система; – гормони; – гомеостаз; <i>називає:</i> – залози внутрішньої та змішаної секреції; – місце розташування ендокринних залоз в організмі людини; <i>характеризує:</i> – нейрогуморальну регуляцію фізіологічних функцій організму; – вплив гормонів на процеси обміну в організмі; <i>пояснює:</i> – роль нервової системи в регуляції функцій ендокринних залоз; – роль ендокринної системи в розвитку стресових реакцій; – значення ендокринної системи в підтриманні гомеостазу й адаптації; <i>висловлює судження:</i> – щодо значення ендокринної системи для повноцінного функціонування організму людини.
64.		Профілактика захворювань ендокринної системи. Проект. «Йододефіцит в організмі людини, його наслідки та профілактика» (або тематика за вибором учителя).	<i>Застосовує знання для:</i> – профілактики йододефіциту в організмі та інших захворювань, пов'язаних із порушенням функцій ендокринних залоз;
65.		Узагальнення. Тематична самостійна робота № 11 (30–35 хв.)	
Розмноження та розвиток людини (орієнтовно 4 год.)			
66.		Будова та функції репродуктивної	<i>Оперує термінами:</i>

		системи. Статеві клітини, Менструальний цикл.	<ul style="list-style-type: none"> – гамети (сперматозоїд, яйцеклітина); <i>називає:</i> – функції статевих залоз людини; – первинні та вторинні статеві ознаки людини; <i>характеризує:</i> – статеве дозрівання; <i>пояснює:</i> – роль ендокринної системи в регуляції гаметогенезу, овуляції; <i>порівнює:</i> – будову чоловічої та жіночої статевих клітин.
67.		Запліднення. Вагітність. Ембріональний період розвитку людини. Плацента, її функції.	<ul style="list-style-type: none"> <i>Оперує термінами:</i> – запліднення; – зигота; – вагітність; – плацента; – ембріональний розвиток <i>називає:</i> – періоди онтогенезу людини; <i>характеризує:</i> – процес запліднення; – розвиток зародка і плода; – функції плаценти; – захворювання, що передаються статевим шляхом; <i>пояснює:</i> – роль ендокринної системи в регуляції вагітності; – вплив чинників середовища та способу життя батьків на розвиток плода; <i>застосовує знання для:</i> – запобігання хворобам, що передаються статевим шляхом, та попередження ВІЛ-інфікування; <i>висловлює судження:</i> – про залежність розвитку дитини в материнському організмі від здоров'я матері, її поведінки; <i>обґрунтовуєш судження:</i> – про вплив нікотину, тютюнового диму, алкоголю на розвиток плода; <i>виявляє ставлення:</i> – до здорового способу життя як необхідної умови народження здорової дитини.
68.		Постембріональний розвиток людини.	<ul style="list-style-type: none"> <i>Характеризує:</i> – розвиток дитини після народження; – вікові періоди індивідуального розвитку людини; – особливості підліткового віку

			<p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – роль ендокринної системи в регуляції постембріонального розвитку людини.
69.		<p>Узагальнення. Репродуктивне здоров'я Тематична самостійна робота № 12 (30–35 хв.)</p>	
<p>Узагальнення (1 год.)</p>			
70.		<p>Цілісність організму людини. Взаємодія регуляторних систем організму.</p>	<p><i>Називає:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – функції, що підтримують цілісність організму; – способи підтримання гомеостазу; <p><i>характеризує:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – інтегративну функцію кровоносної, нервової та ендокринної систем; <p><i>пояснює:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – як забезпечується цілісність організму людини; <p><i>робить висновок:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – про біосоціальну природу людини.

